

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: SOCIOLOGIA

ASSIGNATURA: 25209 TEORIA SOCIOLÒGICA CLÀSSICA II (6 crèdits)

DURADA: Primer semestre CURS: Segon

CURS ACADÈMIC: 2005/2006

Professora María Jesús Izquierdo

Descripció

L'assignatura està encaminada a presentar l'obra dels autors que han fet aportacions a aquesta disciplina sense que puguin ser qualificats pròpiament de sociòlegs, com és el cas de Marx i de Freud. Rebrà particular atenció la relació existent entre allò natural i allò social, les característiques del vincle social, la internalització de la societat, estructura social i estructura psíquica, reproducció i canvi social, poder i autoritat, alienació. L'objectiu és entrenar en la identificació i aplicació de diferents marcs teòrics a un mateix objecte d'estudi, valorant les implicacions de l'orientació cap a una certa corrent teòrica.

Mòduls

I Revisió de conceptes sociològics

1. Fonaments i naturalesa del vincle social. Els límits de la raó, consciència i acció.
2. El treball i la divisió del treball. L'estructura social. Teoria del poder.

II Marx i Engels: el marxisme

1. Antecedents: Economia, filosofia, pensament social.
2. Concepció de l'ésser humà, de la natura i de la ciència. Relació entre teoria i pràctica. Oposició subjecte/objecte.
3. Relacions i canvi social: El materialisme històric. Relacions entre la estructura i la superestructura. Mode de producció i formació social. Classes i fraccions de classe.
4. El mode de producció capitalista. Teoria del valor. L'explotació. L'alienació com a fet objectiu. Dimensió subjectiva de l'estranyament: el fetitxisme de la mercaderia.
5. Teoria del desenvolupament capitalista. Característiques del capitalisme. L'acumulació originària. De l'explotació a la valorització. La concentració del capital. Exèrcit de reserva i població supernumerària.

III Freud: la psicoanàlisi

1. Els antecedents de la psicoanàlisi.
2. Concepció de l'ésser humà, de la natura i de la ciència. Narcisisme i coneixement.
3. Els conceptes bàsics i la seva evolució. Els conceptes d'instint i de pulsio. Característiques i destins de les pulsions: de les pulsions de conservació a les sexuals. De "l'inconscient" a "allò inconscient".
4. La constitució del subjecte. L'aparell psíquic: primera i segona tòpica, sistemes e instàncies. Punt de vista tòpic, econòmic i dinàmic. El desenvolupament de la sexualitat: aspectes comuns, les diferències dona/home.

5. Subjecte i societat. La possibilitat del vincle social. Relació entre pulsions i vincle social. El paper de l'amor i de la enveja. L'impacte contradictori de la internalització de les normes. L'impacte del sentiment inconscient de culpabilitat i la necessitat de càstig sobre la vida social. La concepció de l'ésser humà com animal d'horda.

Bibliografia

Karl Marx i Friedrich Engels:

- Marx, "Tesis sobre Feuerbach", a Marx y Engels, Anexo a *La ideología alemana*. Barcelona: L'Eina, 1988. Text que mostra les posicions de Marx respecte de la concepció del coneixement, l'objectivitat i la relació coneixement científic i pràctic.
- Marx y Engels, "Pròleg" y "I. Feuerbach. Oposició entre la concepció materialista i la idealista", a *La ideología alemana*. Barcelona: Laia, 1987. Aporta elements per a la comprensió de la perspectiva materialista i històrica de la producció i transformació del ésser humà en tant que ésser social i històric.
- Marx, *Libro primero, vol. 3*. "Capt. XXIII. La ley general de la acumulación capitalista" Punto 4. Diversas formas de existencia de la sobrepoblación relativa. La ley general de la acumulación capitalista". (pp.797-808), *El capital*. Madrid: Siglo XXI Ed., 1975. Mostra la dinàmica de la transformació històrica del capitalisme, en les seves conseqüències respecte de l'estructura social i de les condicions de vida de la població.
- Marx y Engels, *El manifiesto comunista*. Document bàsic per al coneixement de les seves principals aportacions al coneixement del capitalisme i els seu desenvolupament històric.
- Giddens, A., *El capitalismo y la moderna teoría social*. Barcelona, Idea Books, 1998. Aporta una visió de conjunt dels plantejaments teòrics de Marx, Durkheim, i Weber, a continuació fa una lectura transversal dels tres autors a partir de temes centrals de la sociologia.

Sigmund Freud

- Freud, *Psicología de las masas y análisis del yo*. 1920-1921 [1921]. *Obras completas*. Madrid: Editorial Biblioteca Nueva, 1984. Obra en que es presenten els principis psíquics que contribueix a explicar la producció, funcionament i dissolució dels grups socials.
- Freud, "Consideraciones de actualidad sobre la guerra y la muerte" *Obras completas*. Madrid: Editorial Biblioteca Nueva, 1984. Text en el que es cerquen explicacions sobre les condicions que fan possible el fet que les persones participin en conflictes armats tot i que es pot matar i ser mort.
- Freud, *El malestar en la cultura*. 1.929 [1.930]. *Obras completas*. Madrid: Editorial Biblioteca Nueva, 1984. Obra en la que Freud estableix la connexió entre la construcció de la subjectivitat, la gestió de les pulsions i el funcionament de la societat.
- Izquierdo, M.J., "El vínculo social: Una lectura sociológica de Freud", *Papers* n° 50, 1996. Article on es recullen els principals plantejaments teòrics de Freud, connectant-los amb els objectes de preocupació de la sociologia.
- Gomà, F. Freud. Barcelona: PPU, 1994. Aquesta obra ofereix una visió de conjunt de l'obra de Freud d'una maner assequible, és bàsica per visions de conjunt o resoldre dubtes conceptuals.

Materials docents

- Quadern d'exercicis d'interpretació de textos*.

–*Quadern d'Exercicis d'autocorrecció.*

Diccionaris

–Bottomore, T., *Diccionario de pensamiento marxista*. Madrid, Tecnos, 1984.

–Laplanche y Pontalis, *Diccionario de psicoanálisis*. Barcelona, Labor, 1983..

Manuals

–Aron, R. *Les etapes del pensament sociològic*. Barcelona: Herder, 1994.

–Bottomore, T. i Nisbet R. *Historia del anàlisis sociològic*. Buenos Aires: Amorrortu, 1988.

–Claval, P. *Els mites fundadors de les ciències socials*. Barcelona: Herder, 1991.

–Cuvillier, *Manual de Sociología.Tomo I*. Buenos Aires: Editorial "El Ateneo", 1970.

–Raison, T. *Los padres fundadores de la ciencia social*. Barcelona: Anagrama, 1970.

–Smelser, N. i Werner, R. *Teoría sociológica. Análisis histórico y formal*. Madrid: Espasa-Calpe, 1982.

–Zeitling, I. *Ideología y teoría sociológica*. Buenos Aires: Amorrortu, 1982.

Bibliografia complementària

– Anderson, P. *Consideraciones sobre el marxismo occidental*. México: Siglo Veintiuno Editores, 1987.

–Asociación Psicoanalítica de Madrid, *Psicoanálisis. Diez conferencias de divulgación cultural*. Valencia: Promolibro, 1993.

–Berlin, I. *Karl Marx*. Madrid: Alianza, 1988.

–Bettelheim, B. *Freud y el alma humana*. Barcelona: Crítica, 1983.

–Brabant. *Claves para el psicoanálisis*. Barcelona: Los Libros de la Frontera, 1976.

–Braunstein, N. et alter. *Psicología: Ideología y ciencia*. México: Siglo XXI Editores, 1984.

–Braunstein, N. (ed.). *A medio siglo de El malestar en la cultura de Sigmund Freud*. México: Siglo XXI Editores, 1986.

–Elster, J. *Una introducción a Karl Marx*. Madrid: Siglo Veintiuno de España Editores, 1991.
Gay, P. *Freud. Una vida de nuestro tiempo*. Barcelona: Paidós, 1989.

–Gómez Pin, V. *El psicoanálisis, justificación de Freud*. Barcelona: Montesino, 1984.

–Jacoby, R. *La amnesia social*. Barcelona: Bosch, Casa Editorial, 1977.

–Kolakowski, L. *Las principales corrientes del marxismo*. Madrid: Alianza, 1983.

–Masotta, O. *Lecciones de introducción al psicoanálisis*. Barcelona: Gedisa, 1979.

–Mills, C. W. *Los marxistas*. México: Ediciones Era, 1966

–Pesch, E. *Síntesis del pensamiento de Freud*. Barcelona: Editorial Nova Terra, 1973.

- Rozitchner, L. *Freud y el problema del poder*. México: Folio Ediciones, 1982.
- Souyri, P. *El marxismo después de Marx*. Barcelona: Península, 1975.
- Schaff, A. *La alienación como fenómeno social*. Barcelona: Editorial Crítica, 1979. *El marxismo a final de siglo*. Barcelona: Ariel, 1994.
- Ureña, E.M. *La teoría de la sociedad de Freud. Represión y liberación*. Madrid: Tecnos, 1977.

Horari de tutories

Dilluns	Dimarts	Divendres
11:15 a 12:15 h.	11:15 a 12:15 h.	18:45 a 19:45 h.
Despatx B3-133 — 93 581-24-45 — mariajesus.izquierdo@uab.es		

Competències a desenvolupar en l'assignatura

Competència	Indicador específic de la competència
Comunicació oral i escrita	<ul style="list-style-type: none"> - Acotació del contingut a transmetre - Discurs estructurat - Adequació del discurs per tal de garantir la recepció buscada - Referència explícita a les fonts consultades, diferenciant clarament les valoracions pròpies i els continguts de les referències utilitzades
Científica	<ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi i síntesi crítica de les teories estudiades. - Comparació de corrents de pensament identificant els trets diferencials i els comuns - Aplicació de les teories estudiades a l'anàlisi de problemàtiques socials actuals - Capacitat de transmetre coneixements - Capacitat d'avaluar treballs i informes
Tecnològica	<ul style="list-style-type: none"> - Utilització del <i>Campus Virtual</i> - Ús de plantilles d'estil en la confecció dels treballs, utilitzat un model comú - Ús de full de càlcul
Interpersonal	<ul style="list-style-type: none"> - Empatia - Capacitat per a la organització del treball en equip, definint i respectant els criteris, la distribució de les tasques i les dates de lliurament
En valors morals	<ul style="list-style-type: none"> - Debatre col·lectivament les normes de funcionament de l'assignatura amb anticipació a la seva aplicació, respectant els acords presos - Motivació per la qualitat i l'assoliment de terminis - Assumpció de responsabilitats respecte de l'assignatura i del treball en grup - Actitud crítica respecte de les teories estudiades
Autoaprenentatge	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborar mapes conceptuals - Elaborar informes

	- Avaluar el treball realitzat
--	--------------------------------

Avaluació

Atès que l'assignatura comporta treball i avaluació continuada, només es pot optar a examen final en casos excepcionals. **Per acollir-se a la modalitat d'examen final és imprescindible entrevistar-se amb la professora en el mes d'octubre.**

Blocs de treball	Pes	Descripció
Elaboració d'apunts de l'assignatura	30%	<p>Treball en equip. Formar l'equip de treball, determinant la distribució de tasques i els criteris de coordinació de les tasques individuals. Preparar dos temes per grup (un de Marx i un de Freud).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esquema i desenvolupament del tema • Proposta de 2 preguntes de control de coneixements i determinació de criteris d'avaluació • Bibliografia recomanada comentada • Penjar l'informe en el <i>Campus Virtual</i> <p>Utilitzar les explicacions de classe, les lectures i els materials docents.</p>
Avaluació dels apunts de l'assignatura	5%	Treball en equip. Avaluació creuada entre els equips dels apunts seguint la plantilla de criteris i redactar un informe d'avaluació.
Controls de coneixement teòric	20%	1. Individual. Elaboració d'un mapa conceptual (un per tema) partint dels apunts preparats pels grups i dels materials de l'assignatura
	30%	2. Individual. Control escrit (un per tema). Respondre a alguna pregunta suggerida en els apunts elaborats per a la preparació de cada apartat temàtic.
Avaluació dels controls de coneixement	5%	1. Avaluació dels mapes conceptuais individuals corresponents als 2 temes desenvolupats pel grup.
	5%	2. Avaluació dels controls escrits individuals corresponents als 2 temes desenvolupats pel grup
	5%	3. Informe escrit d'avaluació. <ul style="list-style-type: none"> • Full (Excel) de qualificacions seguint la plantilla d'avaluació de l'assignatura • Comentari dels resultats de del control en Word • Penjar l'informe en el <i>Campus Virtual</i>
Presentació de temes	+/- 10% de la qualificació global	Cada grup escollirà una persona que fa una presentació de les preguntes de control proposades pel grup i els criteris d'avaluació a aplicar en les proves escrites.